

Sygn. akt II CSK 625/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku E. B.
przy uczestnictwie Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w P.
o założenie księgi wieczystej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu
i wpis prawa na rzecz uprawnionej,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 15 maja 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
oraz skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 18 marca 2014 r., sygn. akt II Ca 85/14,

odmawia przyjęcia do rozpoznania obu skarg kasacyjnych.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 26 listopada 2013 r., którym oddalony został jej wniosek o założenie księgi wieczystej dla spółdzielczego własnościowego prawa do opisanego lokalu mieszkalnego i wpisania tego prawa.

Wnioskodawczynie i uczestniczka w skargach kasacyjnych powołały obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. We wnioskach o przyjęcie tych skarg do rozpoznania wskazały przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączyły z koniecznością wyjaśnienia wątpliwości sformułowanych w postaci pytania: „czy założenie księgi wieczystej dla własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego w budynku wybudowanym przez spółdzielnię mieszkaniową jest uzależnione od tego, czy spółdzielnia posiada, czy nie, prawo własności lub użytkowania wieczystego do nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny”. Potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczy uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1994 r., III CZP 73/94 (OSNC 1994, nr 12, poz. 236) i składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., III CZP 104/12 (OSNC 2013, nr 10, poz. 113), Na oczywistą zasadność skarg kasacyjnych wskazuje zakwestionowanie przez postanowienie Sądu drugiej instancji prawa uzyskanego przez wnioskodawczynię zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa spółdzielczego oraz wiążącymi decyzjami spółdzielni mieszkaniowej. Stanowi to przejaw błędnej interpretacji i niezastosowania obowiązujących przepisów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego nie będącego trzecią instancją sądową,

korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce.

Powołanie podstawy objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia zagadnienia prawnego z przedstawieniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne i nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw. Przyjmowane jest jednolicie w orzecznictwie, że w odrębnym od uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej uzasadnieniu wniosku, skarżący powinien przedstawić argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen, wyjaśnić dlaczego zagadnienie jest istotne albo określić przepisy, które wymagają wykładni Sądu Najwyższego z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Zagadnienie wskazane przez skarżące nie spełnia wymagań przewidzianych dla tej przesłanki, brak w nim zarówno cech istotności, jak i nowości. Kwestia skuteczności uzyskania ograniczonego prawa rzeczowego w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu była przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, a ostatecznie w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., III CZP 104/12, która w miarodajny sposób wyłożyła jego istotę.

Powołanie przez skarżącego jako przyczyny wniosku potrzeby wykładni konkretnego przepisu prawa, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymagało wskazania, że doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów lub wyłoniły się istotne wątpliwości przy jego interpretacji.

Nakładało to na skarżącego obowiązek wskazania nie tylko przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności

w orzecznictwie, lecz także szczegółowego opisanie na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają poważny charakter lub przedstawienia orzeczeń sądów, w których dokonano różnej wykładni przepisów, a także, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.). Wiąże się to z taką sytuacją, gdy w odniesieniu do konkretnego przepisu prawnego nie ma jednolitej lub utrwalonej linii orzeczniczej albo ta przyjęta wymaga zmiany, z uwagi na nietrafność lub kontrowersje. Dla wykazania rozbieżności należy przytoczyć konkretne, rozbieżne orzeczenia wydane w identycznych lub zbliżonych stanach faktycznych.

Uchwały wskazane przez skarżące nie mogą być traktowane jako rozbieżność w orzecznictwie Sądu Najwyższego, ponieważ stanowią wyraz zmiany podejścia do skuteczności nabycia ograniczonego prawa rzeczowego, które może być podstawą wniosku o założenie księgi wieczystej i wpisania do niej tego prawa. W uzasadnieniu uchwały z dnia 24 maja 2013 r., III CZP 104/12 omówione zostało orzecznictwo dotyczące tej problematyki oraz wyjaśnione przyczyny podjęcia tej uchwały. Nie ma podstaw do uznania, że w dalszym ciągu istnieją wątpliwości, których skarżące nie wyartykułowały, ograniczając się do jej krytyki. Nie ma zatem argumentów dla ich stanowiska, że zapatrywanie wyrażone przez Sąd Najwyższy w powiększonym składzie powinno być zmienione.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to zasadność widoczna od razu, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy wywodów zamieszczonych w skardze, wskazująca, że zaskarżone orzeczenie nie powinno się ostać. Doszło bowiem do kwalifikowanego, czyli oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem było wydanie przez Sąd drugiej instancji orzeczenia oczywiście wadliwego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; z dnia 23 listopada 2010 r., III UK 10/11, niepubl.). Na takie rozumienie powołanej przesłanki nie wskazuje wniosek skarżących. Tak wniosek, jak i jego uzasadnienie na tle dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego wyroku nie daje argumentów dla oceny, iż kwestionowane

rozstrzygnięcie stanowi konsekwencję jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej. Podkreślenia wymaga również i to, że wyłączone jest, wobec wewnętrznej sprzeczności, jednoczesne objęcie tej samej problematyki istotnym zagadnieniem prawnym, zakładającym wystąpienie cech nowości, czy potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz oczywistą zasadnością nieprawidłowości w jej stosowaniu.

Nie doszło do nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.